

Hol lehet spórolni

Evi 150 ezer forintot eredményez a szállítás átszervezése az újszegedi szövőgyárban

Egy közgazdásznak érdekes és tanulságos feladatot jelentene az ipari vállalatok szállítási költségeinek tanulmányozása, de a népgazdaság is sokat nyerhetne azzal, ha bonyolult szállítási rendszerünket üzemként egyszerűsítjük és helyenként korszerűsítjük is. Adatok nem állnak rendelkezésünkre, de meggyőződésem, hogy a »fuvarok« az ide-oda szállítások és rakodások súlyos összegeket emésztnek fel. Most nem annyira a sokat emlegetett keresztfuvarokról van szó, hanem arról, hogy számos üzemből még mindig olyan apparátussal és technikával történik a külső és belső szállítások jelentékeny része, mint esetleg ötven évvel ezelőtt.

Lovak a gyárban

Csak egy példát — fanyar kérdés formájában: mit keres a ló napjainkban egy nagyüzemben? De menjünk tovább: illik-e a mi törekvéseinkhez és fejlődő iparunkhoz, hogy pusztá fizikai erővel kell súlyos terheket fel- és lerakni a munkásoknak egyes munkahelyeken? Illik, vagy nem illik, van még ilyen, s talán azért, mert annyi más újítás és technikai ésszerűsítés mellett a szállításról kissé megfeledkeztünk.

Persze ezt sem lehet általános érvényűnek tekinteni, mert itt-ott céltudatos törekvések élnek és hatnak a szállítási költségek csökkentése az emberek fizikai megkímélése érdekében. Vegyük például az Újszegedi Kender-Lenzöví! Ezt a nagyüzemet a tőkés évtizedekkel ezelőtt betelepítették keskeny iparvágánnyal, vásároltak a csillékhöz széleshátú lovakat — s ez akkor igen kifizető volt számunkra. Miután jogos örökségünket kezünkbe vettük, egy ideig mi is meg voltunk elégedve ezzel. Később azonban a szebbre, jobbra törekvő munkások a maguk portáján elmarasztaló ítéletet mondtak erről a kényelmes, de lassú és költséges apparátusról és ráadták a penitenciát.

Ilyenformán az Újszegedi Kender-Lenzöví Vállalatnál már hosszabb idő óta folyik a szállítóberendezések korszerűsítése és kicserélése, s napjainkban már olyan aktusához közeledik ez a folyamat, amely nagy haladást jelent a korábbi állapotokhoz képest.

Senkinek sem árt — mindenkinek használ

Kezdjük talán az inkriminált lovakkal! Egyrésztük már »racionalizáltak« és ha-

sonló sors vár társaikra is. Ott ahol 800 méternyi távolságról kell az üzemszékbe szállítani a rengeteg fonalat naponta, s a sok készrút raktárakba, ott a gépi berendezések fürgesége inkább célravezető. A rakodást villamosemelőtárgonccával könnyítették meg — olyanformán, hogy emberi erőfeszítésre ennél a munkafolyamatnál egyáltalán nincsen szükség.

Mint minden technikai újdonságot, korszerűsítést, ezt is idegenkedve fogadták egyes emberek. Az ellenkezés főként onnan fakadt, hogy több régi munkabeosztás feleslegessé vált, illetve megszűnt. A szállításnál és rakodásnál alkalmazott munkások egy csoportja talán kényerét féltette, jóllehet erre semmi oka nem volt hiszen azonos keresettel más munkahelyen dolgozhat a gyárban. Ezzel szemben az üzem tekintélyes összeget nyert az átszervezés révén.

Gépkocsi helyettesíti már a lovasfogatot, a könnyebb csomagok és áruk szállításánál is, és a teljes gépésítés érdekében hamarosan pótkocsit is kapcsolnak a szállító tárgoncátnál, ami minden helytől helybe, s ha kell, géptől-géphez visz. A belső szállítás gyorsaságát és praktikusságát szolgálja majd a már megrendelt motoroskocsi is. Egy átalakított gépkocsi a vagon kiürítéseknél tesz hasznos szolgálatot a jövőben, mivel feleslegessé teszi korszerű megépítésével a kétszeres rakodást, s emellett egyéb hasznos is hoz: az anyagok porlási és törési lehetősége jóval kisebb lesz.

Jövedelmezőbb gazdasági munka

Az újszegedi szövőgyárban már eljutottak odáig, hogy a több évtizedig dédelgetett 800 méteres, keskeny nyomtávú iparvágányt megszüntethetik — így megszabadulnak a pálya fenntartási és javítási költségeitől, a nagyétkű lovaktól, és sokkal inkább idejében rendeltetési helyükre tudják szállítani az árukat és anyagokat. Ezzel jövedelmezőbbé, gazdaságosabbá teszik munkájukat. A gazdaságosság eredménye közvetlenül számokban is kifejezhető. Minden tőlzástól óvakodva 150 ezer forintot becsülik a szállítás átszervezéséből eredő évi hasznot.

Ez azonban nem minden: számos kisebb, de hasznos mozzanat is takarítja a nagy átszervezési munkát. Elégedettségéről ennek ellenére sincs szó, de nem is szolgálatot okot erre semmi. Még lassú és praktikus átszervezés útjára, de ez inkább pénz dolga.

A példa mindenesetre tanulságos lehet más vállalatok számára is. Papíron, ceruzával minden osztályvezető egy-kettőre kiszámíthatja, hogy hasonló szándékú intézkedésekkel ezeket, tízezeret s talán százezeret lehet megspórolni évente a munkásgárda és a népgazdaság javára.

Megérkezett Szeged e az örmény ének-, zene- és táncgyűttes

Kedves vendégek érkeztek Szegedre: a Magyarországon vendégzereplő Örmény Sz. Sz. K. népi ének-, zene- és táncgyűttesének tagjai és vezetői.

Az évezredes kultúrájú örmény népek nemcsak építészeti művészetre gazdag, színes és lebilincselő. A török és perzsa hódítók elleni évszázados harcokban vérző nép csodálatos ének-, zene- és táncincset őrzött meg elődei életérejeként, mint nemzeti örökségként, mint nemzeti életérejeként nagyszerű bizonyítékait. Ezt a folklor-kincsét a szocialista forradalomban végre teljesen felszaba-

A népfront „izgató” kérdései

Néhány értelmiségi ismerőssel akadtam össze a napokban. Az egyikük, egy fiatal tanár inceskedett velem és tréfás komolysággal megjegyezte:

— Hát nem mertek írni a népfront »izgató« kérdéseiről — s itt valóban több olyan problémára tért ki, amelyek falun és városban egyaránt valóban foglalkoztatják az embereket.

Válaszolni akartam, megmondani a véleményemet, de tapintatosan lehurrogtak, mondván: »Meg kell írni!... majd meglátjuk, meritek-e?«

Am tessék, miért ne?! Az alábbiakban a népfrontmozgalom csupán néhány »izgató« kérdése szerepel és erről néhány gondolat.

A valóság néha kegyetlen. Mégis meg kell mondani, hogy Szegeden és természetesen a szegedi járásban is a népfront lehetősége sokkal nagyobbak, mint e lehetőségek hasznosítása, mértéke. Párttitkároktól fejszóváltással kísérve lehet hallani, hogy »nem megy ez a népfrontmunka úgy, ahogyan kellene«.

Ebben — bár kétségtelen, hogy nagyra értékelendők a most újjáéledő, izmosodó mozgalom eredményei — feltétlenül igazat kell adni. A népfrontmunka, ha úgy tetszik, gyakorlati irányának, programjának meghatározása —, hogy meddig terjed hatásköre, mennyiben tanácsadó szerv stb. — már igen fontos határkérdés lenne az előrelépésben, azonban emlékül is van lehetőség a tartalmasabb tevékenységre.

Ehhez azonban érteni és megérteni kell, hogy mi a népfront. Szerepe nagyon változatos — mint a nevében is áll —, hogy tömörítse az összes hazafias, haladó erőket, politikai kifejezőmódot és még nagyobb lehetőséget adjon számukra a közélet, a tudomány és kultúra előmozdítására — az ország általános politikai életének fejlesztésére. Az NDK-ban — és több más népi demokratikus országban —, ahol több pártrendszer van, nagy a szerepe a mi népfrontunknak megfelelő fórumnak. Az emberek tudják, érzik — sajnos nálunk még kevésbé — tevékenységét, s a népi és valamennyi haladó erő összefogásának eszköze. A hazánkban sajnos, úgynevezett egypártrendszer fokozottabban indokolja és aláhúzza a népfront jelentőségét, tevékenységét. Természetesen, — s ebből nincs engedmény — a

párt iránymutatásainak következtetésével!

A népfront szocialista

tartalommal kell megtölteni. Ezzel pedig nincs ellentétben, hogy a népfrontban helyet kaphatnak — és helyet is kell kapniuk — azok az emberek is, akiknek világnézete nem marxista, de rendeselek, becsületek és az ország boldogulásában segíteni akarnak. A korábbi, persze nem fasiszta pártok volt vezetői és tagjai, a néphatalomhoz hű személyei miért ne viselhetnének még tisztséget is a népfrontban? Vonatkozik ez az egyházak képviselőire is. Találón állapította meg dr. Molnár Antal szegedi esperes-plebános a múlt hónap elején a népfront anketáján: »Lehetnek elméleti, ideológiai ellentétek az országban dolgozó emberek között, azonban a gyakorlati munkában, a béke megvédésében, népünk boldogulásának megteremtésében közös a cél«. Ehhez még hozzáfűzte: »Eppen ezért, ha meghívunk bennünket, mi készségesen segítünk a népfront munkájában«.

Ezt és minden őszinte tevékenységet hasznosítani kellene. Bajok, okatlan elzárkózások, bizalmatlanságok ebben a tekintetben is vannak. Az egyik szegedi orvos, aki soha nem volt kommunista (az ellenforradalomban nem vett részt) a problémák megoldásához néhány okos javaslatot tett. Híre ment ennek és voltak olyan párttagok meg pártönkivüliek, akik eleve gyanús szemmel néztek az orvosra. A háta mögött ilyenféle célzásokat tettek: »Ne javasoljasson, különben is a feleségének az apja kulák«.

Nem tagadjuk az osztályharcot, elvetjük az ósdi magyar nacionalizmus »minden magyar egyet akar« jelszavát,

amely az ellenforradalomban eluralkodott, de meg kell mondani: ha az orvos felesége kuláklány, — ez nem indok arra, hogy az orvosot »elvegyük az okos szót«.

A tisztességes, a szocializmus építését segítő javaslatot a népfront keretében és persze másutt is még akkor is gyümölcsösítenünk kell, ha azt mondjuk egy volt bankár például műszaki értelmiségi munkakört végző fia teszi. A bankár fia, a kulák fia (természetesen a kellő körültekintéssel elvégzett egyéni elbírálás után) nyilvánvalóan részt vehet a népfrontmozgalomban is, ha szándékai tisztességesek.

Az egyik pártfunkcionárius mesélte, hogy községében társadalmi munkával járdát építettek. A falusiak közül a kommunisták és a nem kommunisták

jónéhányan társadalmi munkában fogataikkal hordták a követ az építkezéshez. Az egyik napon megjelent egy kulák, aki szintén hordta a követ a kocsi-jával. Ez a kulák: K. L. — nem úgy, mint sok kuláktársa — távoltartotta magát az ellenforradalmi tevékenységtől, megtartotta és megtartja a törvényeket, nem lépett és nem lép fel a népi hatalom ellen. A pártfunkcionárius helyeselte, hogy ez a kulák részt vegyen a társadalmi munkában, amelyet a népfront kezdeményezett. K. L. azután a népfront egyik megbeszélésén is tett egy-két javaslatot a gyűzőmolestermelés növelésére, amelyet figyelembe vettek. S bizony többen haragudtak a pártfunkcionáriusra »engedetlenségéért«. Néhány párttagtól megkapta az »oportunisták« jelzőt is: Mindegy — mégis helyesen cselekedett. Az osztályharcot sem tagadta meg, s nem is képviselte a »bökés belenövés« hamis és papirkosárba való elméletét: Mert K. L. ténykedésével a mi hazánknak segített. Ezt pedig minden helyzetben és mindenki nek méltányolnia kell.

Senki ne gondolja a

fentiekből, hogy menlevelet akarunk adni a szocializmus ellenségeinek, szobán, vagy a gyárkorlatban. Nem tűrhető sem ez a »kommunista« frazeológiába rejtetett különféle módon megnyilvánuló szocializmus ellenséges demagógia. Nagyon vonatkozik ez a népfront munkájára is, ahol szintén kell a vitagyózó szem és ugyanúgy az okos disztingválás is.

Az ellenforradalom — kihasználva az MDP vezetésének súlyos hibáit — éppen a »kommunista« frazeológiába bújtatt és tartalmában nacionalista, revisionista demagógiája sok embert megtévesztett. Sokan vétkeket is követtek el. A megtévesztetteket és a vétkeket nem lehet ellenségeknek tekinteni, meg kell keresni hozzájuk a közeledés lehetőségeit. (Persze a vétkeket is közeledni kell!) A népfrontban is bő lehetőségek vannak erre, mód adódna a vétkek jóvátevésére. Mégis több, valóban vétkes ember nem is kap lehetőséget erre, hiába szeretne; mert »elszigeteltek«, kedvét szegik. Ha nem hagyják, hát hogyan tegye jóvá vétkeit az illető értelmiségi, vagy más foglalkozású?

A népfront terebélyesedésének útján nagy és az egyik legfőbb akadály, hogy szépszámu ember még bizalmatlan a mozgalommal szemben, s tele van kétkedéssel, gatlásokkal. Nem hiszik el, hogy a népfront elvi és gyakorlati tevékenységében szakított a korábbi hibákkal: hogy nem frázisokban, hanem a valóságban akarja az összefogást, a bátor, segítő és okos szavakat stb. Ez a bizalmatlanság »másik oldala«, — ha szabad így kifejezni. A bizalmatlanság feloldásában a tények — és ilyenek már jócskán vannak — a legmeggyőzőbbek. Természetesen, miután közös ügyről van szó, a bizalmatlanság »mindkétoldalú« megszüntetését is közösen, mindkét részlől együttesen kell megoldani.

Bizalmat kell adni

mindazoknak, akik ezt megérdemlik. A bizalomra — bizalom lesz a válasz. A népfront tényleges és helyes gyakorlati tevékenysége, vitái az időszerű gazdasági, kulturális és tudományos kérdésekről igazi fórumot ad, amelyben minden olyan ember hallgathatja a szavát, aki ezt becsületes, segítő szándékból teszi. Jó lenne, ha a kerületekben és a községekben mindenütt volna folyamatos népfrontmunka, az emberek megtudnák, hogy mi a népfront és mit akar.

A népfrontmunka hogyan-jára nem lehet receptet adni; hiszen az azonos célhoz különböző helyen más és más módon lehet jutni. A lényeg, hogy szocialista tartalommal töltjük meg, ténylegesen népi politikai fórum legyen, amelyben okos viták, javaslatok segítik a ma és a holnap teendőinek megvalósítását.

Nem másért, mint az emberi élet szépítéséért.

Morvay Sándor

GURGEN BORJAN:

ÖRMÉNYORSZÁG

Először nyitva fel szemem
a te fénylő egedet láttam,
te szereted az újszülöttet,
s így kezdődik az élete.
Szivtam, s mily tetetetlenül,
levegő drága italát!
Te lelkenek mindene vagy,
dal, ábránd és fogadalom.
Te vagy az örökkévalóság,
oly örökkévaló, miként —
századokkal vállán — a népem,
midőn új századokra tör.
A bűnök és borzalom hídján
te átmentél gyarkora már,
szembeszálltál a gonoszszággal
nyomorúságban, szenvedőn.
De felvörösölt hajnaliad,
a balsors messze elkerült —
kítűzve vörös lobogód,
most századok elébe vágj!
Adakozó és bölcs kezek
nyújtják feléd vetőmagot,
kertedben, szántóföldeden
olyan a termés, mint soha.
Most élj! Midőn ábrándjaid
már fénylő valóságra váltak.
Most élj, Örményország, hazám!
Az ellenség már el nem ér.
Ilyen virágzó, magasan
nem láttak még a századok.
Fiad vagyok és büszke rád,
s anyám! mily drága vagy nekem!
A halhatatlan tisztaság
koronái hegyormaid
s minden kalász a földéken
igazság-védő kelevéz.
Örök szabadság bölcsője,
te ringatod hegyek között
a kékszemű Szevan-tavát
s élénkedel dícséretét.
Kedvesen édes kacajával
köszönt engem arany napod
s az élet folyóján az ábránd
sugárzó hídkiént ível át.
Anyám áldása hull reám,
mikor tüzet gyújt alkonyatkor
s lelkenek lángszemével én
vigyázom éji nyugodalmát.
Mi lettünk sorsunk urai,
de téled jó a gazdag élet.
Drágább nekem hazám neve,
mint minden mennyei szírvány.
Hontalanok távoli földekről
kihált utakon jöttek át,
hogy itt építsenek hazát —
aztán anyjukhoz visszatértek
Hazám, te hasonlíthatatlan,
boldog jövendő elragad,
a lelkesedés lángja közt
tüzel szívem, ragyog szemem
Ki fogná szélességed át?
Ki mérné fel határaid?
Hogy énekeljünk új zenét
a te pompás dalod után?
Ime, előtted áll fiad,
neked szentelte már szívét.
Hatalmas ház vagy és mi mind
a tartóoszlopok vagyunk.
Viragozz hát, Arméniánk,
a sorsod fénylő csillagos,
ó, boldogságra érdemes,
ifjú és szent Szovjethazám!
Murányi-Kovács Endre fordítása